

Таврійський державний агротехнологічний університет
Наукова бібліотека

**Аналітичний огляд звітів бібліотек коледжів
Запорізького територіального об'єднання
сільськогосподарських бібліотек за 2016 рік**

м. Мелітополь 2016

Запорізьке територіальне об'єднання сьогодні служить професійною площадкою, що об'єднує колег у співтовариство для постановки, обговорення та вирішення проблем, що стоять перед сучасною бібліотекою.

Станом на **01.01.17** р. в метод. об'єднанні **9** бібліотек.

НТБ дослідної станції
садівництва ім. М.Ф. Сидоренка
НДАН
(м. Мелітополь)

НТБ Запорізького науково-
дослідного центру з механізації
тваринництва ННЦ «МБСГ».
(м. Запоріжжя)

НБ Розівської ДУ Інституту зернових
культур НДАН
(смт Розівка)

Наукова бібліотека ТДНТУ
(Головна бібліотека)
(м. Мелітополь)

Бібліотека ВСП Вердянського
коледжу ТДНТУ
(м. Вердянськ)

Бібліотека ВСП
Мелітопольського коледжу
ТДНТУ
(м. Мелітополь)

Бібліотека ВСП Ногайського
коледжу ТДНТУ
(м. Приморськ)

Бібліотека ВСП Василівського
коледжу ТДНТУ
(м. Василівка)

Бібліотека ВСП
Оріхівського коледжу ТДНТУ
(м. Оріхів)

Таб.1 Склад ЗТО СГБ

Ефективність роботи бібліотеки можна розглядати як рівень досягнення бібліотекою поставлених цілей з урахуванням потреб користувачів. Оцінювання ефективності - це збір об'єктивних статистичних даних, що характеризують роботу бібліотеки, і аналіз цих даних з урахуванням найбільш важливих її базових функцій.

Проаналізуємо роботу бібліотек коледжів за 2016 рік.

Формування та збереження фондів

Основою бібліотеки, яка добре функціонує і зорієнтована на користувачів, є спланована, цілеспрямована і послідовно втілювана в життя політика формування бібліотечних фондів. Стандартами якості цієї політики є комплектування та організація фонду,

На **01.01.2017** року фонди бібліотек коледжів становлять.

Бібліотека	Фонд на 01.01.2016	Фонд на 01.01.2017	Динаміка	Динаміка %
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	34186	33786	- 400	-1.2%
Ногайського коледжу ТДАТУ	55629	55638?	+9	+0.01%
Бердянського коледжу ТДАТУ	53632	53649	+17	+0.03%
Василівського коледжу ТДАТУ	58158	58409	+251	+0.4%
Оріхівського коледжу ТДАТУ	38162 ■39728	37766 !!!	-386	-1.03%
ВСЬОГО	239767	239248	-519	-0.2%

Таб.2 Фонди бібліотек

- Показники перераховані науковою бібліотекою

Дивлячись на таб.2 бачимо зменшення фондів у бібліотеках Мелітопольського (-400) та Оріхівського коледжів (-386). Кількість фондів по об'єднанню в порівнянні з 2015 роком зменшилось на 0,2%.

Зауваження:

- !!! знову не вірно виведений фонд у бібліотеці Оріхівського коледжу / потребує перерахунку;
- У бібліотеці Ногайського коледжу не виведений загальний фонд, як рахувати? книг (55638) + періодичних видань (698) + електронних видань (92) = 56428, або 55638 це і є загальний фонд на 01.01.2017?

Від складу фонду залежить успіх роботи книгозбірні в цілому, виконання завдань, що стоять перед нею. Адже саме фонд визначає зміст, повноту та якість задоволення і розвитку інформаційних потреб користувачів. Чим краще підібраний фонд, тим якісніше бібліотека може задовольнити запити користувачів.

Бібліотека	Надійшло 2015	Вибуло 2015	Різниця	Надійшло 2016	Вибуло 2016	Різниця
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	862	786	+76	317	717	-400
Ногайського коледжу ТДАТУ	244	29	+215	9? ■ 196	0	+9
Бердянського коледжу ТДАТУ	211	144	+67	167	150	+17
Василівського коледжу ТДАТУ	131	1048!	-917	263	12	+251
Оріхівського коледжу ТДАТУ	191	28	+163	147	472	-325
ВСЬОГО	1639	2035	-396	903	1351	-448

Таб.3 Надходження, списання фондів

Поглянувши на дані таб. №3 вимушені констатувати той факт, що у порівнянні з 2015 роком, в цілому по об'єднанню, практично у двічі зменшилась кількість надходжень нових видань.

Списано **1351 екз.**, надійшло **903 екз.**, а це, насамперед, призвело до зменшення сукупного фонду ЗТО СГБ.

Зауваження:

- показник списань перевищив показник надходжень у бібліотеці **Мелітопольського (-400) та Оріхівського (-325) коледжів ТДАТУ**, хоча надходження літератури, порівняно з 2015 роком, теж значно зменшились;
- не виведений показник **надходження документів (всього) п. 5.1. у бібліотеці Оріхівського коледжу / книг (46) + періодичних видань (101) = 147 (прим.);**
- у бібліотеці **Ногайського коледжу** не співпадають показники надходження документів **п.5.1:**
 - у таблиці стат. показників **(9)** / у текстовому звіті **(649)**;
 - у таблиці стат. показників надходження документів **всього (9) але, надійшло книг (9) + періодичних видань (187) = 196 (прим.)**

Періодичні видання були і є невід'ємною складовою частиною загального фонду бібліотеки та значним доповненням до інформаційного фонду. Фонд періодичних видань дає можливість читачам якісно готуватися до занять, в повному обов'язі розкривати теми рефератів, контрольних та курсових робіт.

Основними джерелами комплектування бібліотек коледжів були Навчально-методичний центр Міністерства аграрної політики та продовольства України, видавництва ЦНЛ, «Кондор» та інші. У звіті бібліотеки Василівського коледжу зазначено, що йде зниження кількості передплати періодичних видань через ріст цін. Зважаючи на обмежене фінансування, бібліотеки об'єднання особливо виражено підходили до питання передплати.

Проблема фінансування бібліотек залишається досить складною.

Бібліотека	Кошти (гривень) 2015	Кошти (гривень) 2016	Різниця (гривень)
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	8696	11297	+2601
Ногайського коледжу ТДАТУ	-	-	-
Бердянського коледжу ТДАТУ	8371	12573	+4202
Василівського коледжу ТДАТУ	15568	15213	-355
Оріхівського коледжу ТДАТУ	-	-	-
ВСЬОГО	32635	39083	+6448

Таб.4 Фінансування на комплектування

Поглянувши на дані таб. 4 бачимо, що в цілому по об'єднанню, в порівнянні з 2015 роком, коштів було виділено **більше на 6448 тис. гривень**.

Зауваження:

- відсутні дані про фінансування у бібліотеках **Ногайського і Оріхівського коледжів**.

Всі бібліотекарі коледжів для більш якісного аналізу фонду навчальної літератури використовують в роботі таблиці або картотеки з книгозабезпеченості, працюють з картотеками доукомплектування, вивчають інтереси користувачів шляхом анкетування, активно співпрацюють з головами циклових комісій. У бібліотеці **Василівського коледжу** створена *електронна* база даних «Таблиці забезпеченості навчальною літературою загальноосвітніх дисциплін», яка постійно удосконалюється та систематично редагується. Це дає змогу викладачам коледжу отримувати інформацію про стан книгозабезпеченості з предмету.

Забезпечення збереженості фонду - одна з основних функцій, без належного виконання якої бібліотеки з часом не тільки не зможуть повною мірою задовольняти запити читачів, але і реально зіткнуться з загрозою часткової або повної їх втрати. Основну частину фондів у бібліотеках коледжів становлять документи на традиційних носіях. Це - книги, газети, журнали.

В тісному контакті з викладачами та адміністрацією у бібліотеках коледжів проводиться робота з боржниками. Працівники бібліотек відвідують групи з аналізом читацьких формулярів, виділяють найбільш активних читачів та боржників.

Як зазначено у звіті бібліотеки **Василівського коледжу**, завдяки спільним діям бібліотекарів, кураторів та старост груп, **робота з боржниками перестала бути проблемною** і успішно вирішується.

Серед заходів, спрямованих на збереження фондів, важливе місце має переоблік. У **листопаді 2016** року бібліотекарями **Мелітопольського коледжу ТДАТУ** проведено планову перевірку 20% частини книжкового фонду – 6705 екз.

У жовтні місяці бібліотека **Мелітопольського коледжу** проводила місячник «Збережи навчальну книгу» Відновлено і відремонтовано **840** одиниць книжкового навчального фонду.

Протягом звітного року бібліотекарями **Бердянського коледжу ТДАТУ** проведений значний об'єм роботи з ліквідації заборгованості серед випускників минулих років та колишніх викладачів і співробітників коледжу.

Актуальним питанням є проблема боротьби з читальною заборгованістю. Методи постійного нагадування про борги не завжди результативні. Ця проблема залишається на порядку денному.

Станом на **01.01.2016** рідкісні і цінні видання мають наступні бібліотеки:

Рідкісні і цінні видання (прим.)				
Бібліотека	2013	2014	2015	2016
Ногайського коледжу ТДАТУ	224	239	230?	239
Василівського коледжу ТДАТУ	6	6	6	6

Таб.5 Рідкісні і цінні видання

Впровадження інформаційних технологій

Одна із основних сучасних тенденцій розвитку бібліотечних фондів – інтенсивне розширення їх складу не лише за тематикою, але й за видами документів. Якщо раніше бібліотеки комплектувались лише друкованою продукцією (книгами, брошурами, періодикою), то сьогодні у книгозбірнях з'являються електронні підручники, інформаційні електронні ресурси, видання на непаперових носіях інформації (CD-ROM або DVD-ROM), завдання яких — підняти рівень і якість інформаційного забезпечення освіти.

Бібліотека	Електронні видання станом на 01.01.15 (CD дисків)	Електронні видання станом на 01.01.16 (CD дисків)	Електронні видання станом на 01.01.17 (CD дисків)
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	55	55	60
Ногайського коледжу ТДАТУ	50	50	92
Бердянського коледжу ТДАТУ	251	251	300
Василівського коледжу ТДАТУ	104	194	215
Оріхівського коледжу ТДАТУ	210	-	-
ВСЬОГО	670	550	667

Таб. 6 Електронні видання

Тож станом на **01.01.2017** року маємо наступну картину з впровадження інформаційних технологій.

Найбільш активно робота з впровадження інформаційних технологій (згідно звітів) проводиться у бібліотеках **Бердянського і Василівського коледжів**.

На сьогоднішній день бібліотекарями **Василівського коледжів**, створено **15** баз даних. Загальна кількість записів у БД – **2929**, введено за звітний період – **359** зап., записів в електронному каталозі – **409**, введено записів в ЕК за рік - **95**.

Працівниками **Бердянського коледжу** створені 3 бази даних:

- електронних версій підручників;
- фонд української літератури (твори в електронному вигляді та фільми)
- фонд зарубіжної літератури (твори в електронному вигляді та фільми)

Здійснюється пошук інформації в мережі Інтернет за заявками викладачів і студентів. Але хочу зауважити, що протягом 2016 року бібліотекарі **Бердянського коледжу** роботу з БД та з ЕК не проводили (згідно звітів). Але натомість проводилась робота з оцифровування документів. **Кількість оцифрованих документів** за рік – **20**, сторінок – **5100**, кількість звернень до ЕК – **120**.

Розпочала роботу по створенню електронної бібліотеки на сайті коледжу бібліотека **Оріхівського коледжу**. Зокрема для студентів I курсу повністю створено папку з предметами загальноосвітнього циклу. Триває робота по наповненню папок для студентів II курсу. Студенти використовують підручники в електронному варіанті а також тести, які допомагають в підготовці до занять та екзаменів.

Студенти **Мелітопольського коледжу ТДАТУ** мають змогу самостійно шукати необхідну інформацію скориставшись комп'ютерною технікою, що є в наявності у бібліотеці.

Представлення бібліотек навчальних закладів в Інтернеті є необхідною формою роботи на сучасному етапі. Створення веб-сайту є одним із пріоритетних завдань інформатизації будь-якої організації чи закладу. Серед них особливе місце займають бібліотеки, ресурси яких адресовані найбільш широкому колу

користувачів. Бібліотечні ресурси є важливим засобом у розв'язанні найрізноманітніших інформаційних завдань, пов'язаних з освітньою, професійною діяльністю, дозвіллям.

Станом на **01.01.2017 web - сторінки** є у всіх бібліотеках коледжів ЗТО СГБ.

Слід відзначити низку слабких місць, характерних для більшості сайтів бібліотек коледжів: мала інформативність, нерегулярне оновлення і поповнення інформації, наявність застарілих або непрацюючих посилань, не розвинений зворотній зв'язок із користувачами.

Контент сторінки бібліотеки **Бердянського коледжу** є досить інформативним. З першої сторінки сайту коледжу є посилання на бібліотеку. У розділі «Новини» висвітлюється інформація про проведені заходи, звіти бібліотекарів щодо проведеної роботи, а їх досить багато.

Без змін залишаються сторінки бібліотек **Мелітопольського і Василівського коледжів**. Сторінка бібліотеки **Оріхівського коледжу** містить інформацію про бібліотеку, а проведені бібліотекою заходи висвітлюються на сайті коледжу у розділі «Новини». Інформація на сторінці бібліотеки **Ногайського коледжу** не оновлювалася з 2011 року.

Обслуговування користувачів

Новітні інформаційні технології докорінно змінюють в бібліотеці все – від процесу комплектування до появи нових напрямків роботи. Бібліотеки переорієнтовують вимоги до професійних навичок і вмій бібліотекарів. Незмінним залишається єдине – якісне і оперативне інформаційне обслуговування користувачів та забезпечення навчального процесу закладу освіти.

Бібліотека	За ЄРО		Динаміка	Кількість фактично обслужених		Динаміка
	2015	2016		2015	2016	
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	635	641	+6	1210	1223	+13
Ногайського коледжу ТДАТУ	756	693	-63	1450	1200	-250
Бердянського коледжу ТДАТУ	700	704	+4	1400	1408	+8
Василівського коледжу ТДАТУ	815	702	-113	1542	1401	-141
Оріхівського с.-г. технікуму	842	800	-42	1484	1502	+18
Всього	3748	3540	-208	7086	6734	-352

Таб.7 Читачі бібліотек, фактично обслужені

Коливання показника кількості користувачів залежить від кількості набору студентів денної та заочної форм навчання.

Із даних, наведених у *таб.7* бачимо **зниження** показника кількості зареєстрованих користувачів по об'єднанню. Найбільше зниження показника у бібліотеці **Василівського коледжу (-113)**.

Ситуація із показником кількості фактично обслужених користувачів така сама. Він знизився у бібліотеці **Василівського коледжу (-141)**, а **найбільше зниження зафіксовано у бібліотеці Ногайського коледжу (-250)**. Тож маємо і загальне зниження вищезгаданих показників по об'єднанню: **за ЄРО (-208); фактично обслужених (-352)**.

	Кількість відвідувань		Динаміка	Кількість виданих документів		Динаміка
	2015	2016		2015	2016	
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	20422	17197	-3225	46590	47013	+423
Ногайського коледжу ТДАТУ	22294	21400	-894	28899	27620	-1279
Бердянського коледжу ТДАТУ	21540	22104	+564	32310	34788	+2478
Василівського коледжу ТДАТУ	14079	14062	-17	58248	52267	-5981
Оріхівського коледжу ТДАТУ	20359	17102	-3257	34499	31888	-2611
Всього	98694	91865	-6829	200546	193576	-6970

Таб.8 Відвідування, видача документів

Поглянувши на *таб.8* бачимо тенденцію значного **зниження** показника відвідувань по бібліотеках **Мелітопольського (-3225)**, **Оріхівського (-3257)** **Позитивна динаміка** спостерігається тільки у бібліотеці **Бердянського коледжу ТДАТУ (+564)**. В цілому по об'єднанню, маємо **зниження показника відвідувань (-6829)**.

Спостерігаємо **зниження** показника виданих документів **(-6970)**, **воно не таке критичне**, ніж торік **(-42481!!!)**, але **негативна тенденція зберігається**. **Зниження** кількості виданих документів спостерігається по бібліотеках **Василівського (-5981)**, **Оріхівського (-2611)**, **Ногайського (-1279)** коледжів. **Позитивна динаміка** у бібліотеках **Бердянського (+2478)** та **Мелітопольського** коледжів.

Сьогодні для аналізу ефективності роботи переважно використовують як кількісні абсолютні показники (користувачі, видача документів, відвідування тощо), так і відносні.

За 2016 рік маємо наступні відносні показники.

Бібліотека	Читаність	Відвідуваність	Книго забезпеченість навч. л-рою	Обертаність
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	73	27	50	1.4
Ногайського коледжу ТДАТУ	40	31	-	0.5
Бердянського коледжу ТДАТУ	49	31	62	0.6
Василівського коледжу ТДАТУ	74	20	83	0.9
Оріхівського коледжу ТДАТУ	40	21	46	0.8

Таб.9 Відносні показники

Поглянувши на дані *таб.9* бачимо:

Читаність коливається - від **40** (Ногайський, Орхівський коледжі) до **74** (Василівський коледж).

Відвідуваність - від **20** (Василівський коледж) до **31** (Ногайський, Бердянський коледжі).

Обертаність - від **0,5** (Ногайський коледж) до **1,4** (Мелітопольський коледж).

Показник обертаності (**0,5**) у Ногайському і (**0,6**) у Бердянському коледжах свідчить про те, що **фонд практично не використовується**.

Книгозабезпеченість навчальною літературою - від **46** (Орхівський коледж) до **85** (Василівський коледж).

Зауваження:

- **вкотре звертаю увагу!!!** Не введений показник книгозабезпеченості навчальною літературою у бібліотеці Ногайського коледжу. Знову нагадую, що цей показник є обов'язковим для бібліотек навчальних закладів.

Навантаження на 1 бібліотекаря теж є не рівномірним. *Див. таб.10*

Бібліотека	Штати	Користувачі	Відвідування	Книговидача
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	2	321	8599	23507
Ногайського коледжу ТДАТУ	2	346	10700	13810
Бердянського коледжу ТДАТУ	2	352	11052	17394
Василівського коледжу ТДАТУ	3 1+2(0,5)	351	7030	26133
Орхівського коледжу ТДАТУ	2	400	8551	15944

Таб.10 Навантаження бібліотекарів

Хочу підкреслити значення статистичних звітів для аналізу діяльності бібліотек і звернути увагу на необхідність точного обліку.

Довідково-інформаційне та бібліографічне обслуговування користувачів

Безперечно, традиційні форми послуг – бібліографічні і фактографічні довідки, рекомендаційні покажчики, бібліографічні списки, – також мають попит поряд з новими. Виконання різних видів довідок – одна з складових роботи бібліотеки.

Впродовж навчального року бібліотекарі коледжів виконували всі типи бібліографічних довідок, як письмові так і усні.

Бібліотека	Довідки	Списки літератури
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	641	12
Ногайського коледжу ТДАТУ	655	3
Бердянського коледжу ТДАТУ	200	5
Василівського коледж ТДАТУ	798	7
Оріхівського коледжу ТДАТУ	2060	6

Таб.11 Довідки, списки літератури

Бібліотекарі коледжів своєчасно інформують користувачів про надходження нової літератури шляхом складання бібліографічних списків літератури (б-ка **Бердянського коледжу «Списки нових надходжень»**), випускаються інформаційні бюлетені, організуються **виставки нових надходжень** (б-ка **Ногайського коледжу «Бюлетень нових надходжень»**, постійно діюча виставка **«Про все цікаве на планеті читай в журналі і газеті»**), (б-ка **Василівського коледжу «Увага! Нові надходження літератури»**, **«Книги, які заслуговують на Вашу увагу!»**), **«Новини в періодичних виданнях (постійно діючі)**», (б-ка **Мелітопольського коледжу**: складаються бібліографічні списки, інформаційний бюлетень **«До бібліотеки надійшли книги, робочі зошити»**,

Бібліотечний працівник є посередником між користувачем та інформацією. Працюючи в умовах сучасного освітнього середовища, працівники бібліотек коледжів намагаються максимально задовольнити потреби студента і викладача. Бібліотечно-бібліографічним та інформаційним обслуговуванням охоплено всі категорії користувачів. Здійснюється диференційоване обслуговування користувачів у читальних залах, абонементях.

Також працівники бібліотек проводять заняття з інформаційної культури, які допомагають студентам орієнтуватися у величезному потоці інформації.

Бібліотека	Проведення занять з використання традиційних інформаційних та електронних ресурсів	Індивідуальні та групові консультації з бібліографічного розшуку документів та методики оформлення списків використаної літератури
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	-	55
Ногайського коледжу ТДАТУ	6	27
Бердянського коледжу ТДАТУ	13	12
Василівського коледжу ТДАТУ	-	256
Оріхівського коледжу ТДАТУ	6	55

Таб.12 Проведення занять з використання традиційних інформаційних та електронних ресурсів, індивідуальні та групові консультації з бібліографічного розшуку документів та методики оформлення списків використаної літератури

Поглянувши на таблицю бачимо, що заняття з використання традиційних інформаційних ресурсів проводяться тільки у 3-х бібліотеках коледжів. Знов

відсутній цей показник у **бібліотеках Василівського та Мелітопольського коледжів**.

У бібліотеці **Василівського коледжу** високий показник індивідуальних та групових консультацій з бібліографічного розшуку документів та методики оформлення списків використаної літератури (**256**).

Окрім проведення занять з «Інформаційної культури», працівники бібліотек коледжів проводять масові заходи, такі як: «**День спеціаліста**», «**День інформації**».

Сучасні бібліотеки - доступне джерело інформації для студентів та викладачів, яке забезпечує їх інформаційними ресурсами.

Культурно-просвітницька та виховна робота

На сучасному етапі бібліотеки повинні бути комплексним медіацентром, у якому можна задовольнити будь-яку інформаційну потребу не тільки навчального, але і просвітницького напрямку.

На початку навчального року для студентів перших курсів бібліотеки коледжів проводять «**Місячник першокурсника**», організовуються екскурсійно-подорожі бібліотекою, під час яких фахівці бібліотек проводять заняття-знайомства з бібліотекою, з її довідково-бібліографічним апаратом, правилами користування, графіком роботи тощо. Ці заходи залучають студентів до бібліотеки та допомагають бібліотечним працівникам в подальшій роботі.

Бібліотеки беруть активну участь у виховному процесі, проводячи багато різних просвітницьких заходів, які сприяють формуванню у молоді позитивного ставлення до національних та загальнолюдських цінностей.

Серед новітніх форм культурно-просвітницької діяльності бібліотеки коледжів активно використовують наступні: години історичної пам'яті, мистецькі світлиці, презентації книг, зустрічі з літераторами, акції, флеш-моби, екологічні ігри, природничо-географічні квести, книжкові інсталяції та багато інших форм, які добре зарекомендували себе на протязі багатьох років. Стрімкий розвиток інформаційних технологій.

Використання мультимедійних ресурсів значною мірою покращило та змістовно доповнило заходи, які проводять бібліотеки. Перегляд фільмів, приурочених до свят, знаменних дат, присвячених життю та творчості видатних людей; презентації; використання звукових фонограм, художніх репродукцій, фотографій дозволяє урізноманітнити виховні заходи, зробити їх більш насиченими, цікавими та пізнавальними.

Бібліотекарі **Василівського коледжу** у своїй роботі спирались на «Концепцію національно-патріотичного виховання студентів Василівського коледжу на 2015 – 2017рр.». В 2016 році бібліотекою було підготовлено **73** інформаційно-масових заходів. Незмінними залишаються такі форми як книжкові виставки, які викликають бажання розмірковувати, сперечатись, допомагати користувачам набувати різнобічних знань, систематизувати їх, а також підвищувати читацьку активність. Серед книжкових виставок, підготовлених бібліотекою у 2016 році, слід виділити наступні:

✓ «У пам'ять про скорботний 33-й»;

- ✓ «М. Грушевський – історик і будівельник нації»;
- ✓ «Видатні особистості України» тощо.

Один з найбільш вдалих масових заходів літературно-музичний вечір «Твою красу я переллю в пісні». Це була розповідь про поезію, поетів та їхніх муз. Конференц-зал, де проходив вечір, був прикрашений квітами, кульками. До уваги слухачів була представлена книжкова виставка «Так ніхто не кохав...»

Важливе місце в роботі бібліотеки займає краєзнавча робота. В бібліотеці ведуться краєзнавча картотека та папки газетно-журнальних статей: «Рідний край»; «Перлина України історико - архітектурний музей – заповідник Замок графа В.Попова»; тематична картотека «Учасники АТО – наші земляки», яка систематично поповнюється.

Стало доброю традицією - участь бібліотеки **Бердянського коледжу у благодійних акціях**. 2016 рік не став винятком, бібліотекарі коледжу прийняли участь у наступних благодійних акціях:

- ✓ «Солдаська масляна»;
- ✓ «Здай макулатуру-купи нову книгу»;
- ✓ до Всеукраїнського дня бібліотек - передача книг до Першої в Запорізькій області національної громадської недержавної козацької історичної бібліотеки ім. князя Д.І. Вишневецького «Байди».

Заходом нового формату у 2016 році стало проведення **флеш-мобу** до Дня вишиванки 19 травня та **участь у організації екскурсії** до м. Дніпр, де згідно з програмою заплановано перегляд вистави одного актора «Крик».

Всього за звітний 2016 рік було організовано 40 книжкових виставок, такі як: «Закон і Ти» (до Дня Конституції в Україні); «Історичні етапи української незалежності» (до 25-річчя Незалежності України); «Лиш в праці варто і для праці жити» (до 160-річчя з дня народження І. Франка) та інші.

Працівниками бібліотеки **Мелітопольського коледжу** було розроблено цикли бесід: «Слово про Михайла Грушевського», «День гідності та свободи», «Твоя нова бібліотека». Матеріали бесід використовуються для проведення кураторських годин.

Співробітниками бібліотеки оформлено тематичні виставки:

- ✓ «Я маю право жити в мирі» / до Міжнародного дня миру;
- ✓ «Старість в радість» / до Міжнародного дня громадян похилого віку та ін.

Важливу роль відводить бібліотека питанню правового виховання. До тижня права у 2016 року підготовлено виставки: «Підліток та закон», «На допомогу правовій освіті студента», а також проведено юридичний діалог «Твої права, студент».

Культурно-просвітницька робота бібліотеки **Оріхівського коледжу** проводилася згідно комплексного річного плану національного виховання студентів коледжу та плану роботи бібліотеки.

Всі масові заходи проводились у 2016 році на професійному рівні з залученням викладачів, співробітників, студентів.

З нагоди відзначення 145-річниці з дня народження Лесі Українки в актовому залі коледжу було проведено літературно-мистецьке свято «Я буду скрізь сльози сміятись».

В бібліотеці було оформлено такі книжкові виставки:

- ✓ «Оріхів – місто серця мого» (до Дня міста);
- ✓ «Завітайте у мудрість віків» (до Всеукраїнського дня бібліотек);
- ✓ «Ми українці - козацького роду нащадки»;
- ✓ «Молодь і сучасне суспільство» (до тижня права в Україні) та ін.

Продовжує поповнюватися міні-галерея «Письменники – ювіляри року»:

- ✓ «Чарівниця українського слова» (до 145-річчя Л. Українки);
- ✓ «Титан, геній і Каменярь» (до 160-річчя з дня народження І. Франка).

Враховуючи «Державну програму національно-патріотичного виховання на 2016-2020 рр» бібліотекою **Ногайського коледжу ТДАТУ** було проведено наступні заходи:

- ✓ «Соборність України: від ідеї до сьогодні» - просвітницька година;
- ✓ «Символіка малої Батьківщини» - бесіда-дайджест;
- ✓ «Там, де звучить рідна мова, живе український народ» - заочна подорож в історію;
- ✓ «Сторінки історії рідного краю» - екскурсія;
- ✓ «Люби і знай козацький край» - огляд.

Важливою складовою роботи бібліотеки є виставкова діяльність. Протягом звітного року фахівцями бібліотеки підготовлено виставки:

- ✓ «...Пам'ять жертвам голокосту»;
- ✓ «Біль і крик душі під знаком Чорнобиля»;
- ✓ «Голодомор 1932-1933 рр. ... Україна пам'ятає» та ін.

Щорічно масові заходи доповнюються новими – присвяченими ювілейним та знаменним датам. У 2016 році було проведено 20 таких заходів. Зокрема, за участю бібліотекарів коледжу було проведено відкритий захід з нагоди 160-річчя з дня народження І. Франка (2016 рік – Рік І. Франка в Україні) під назвою «І. Франко – розум і серце нашого народу».

Проаналізувавши просвітницьку роботу можна з впевненістю сказати, що бібліотека - це не тільки надання інформаційних послуг, це виховання культурної і громадянської самосвідомості, створення умов для задоволення інтелектуально-пізнавальних здібностей студентів. Саме тому так різноманітна за своєю спрямованістю була діяльність бібліотек коледжів.

Матеріально-технічна база

Повноцінна матеріально-технічна база – один із факторів успішної діяльності бібліотеки. Від наявності необхідних умов для зберігання видань, оснащення необхідними технічними і електронними засобами, комфортних місць в читальних залах, можливості виходу в локальну мережу та Інтернет залежить рівень роботи бібліотеки.

Розглянемо стан матеріально-технічної бази бібліотек коледжів.

Поглянувши на *таб.13* маємо наступну картину.

Бібліотека	Загальна площа м. кв.	Площа для зберігання фонду	Загальна кількість читальних залів та місць	К-кість комп'ютерів	К-кість сканерів	Кількість апаратів для копіювання	Інтернет, локальна мережа
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	185	78	1/60	2	1	1	так
Ногайського коледжу ТДАТУ	224	120	1/90	4	1	1	так
Бердянського коледжу ТДАТУ	254,6	71,8	1/52	2	1	1	так
Василівського коледжу ТДАТУ	185	165	1/25	1	-	-	так
Оріхівського с.-г. технікуму	165	95	1/32	2	-	-	так

Таб.13 Матеріально-технічна база бібліотек

На сьогодні всі бібліотеки коледжів, мають комп'ютерну техніку. Найбільша кількість техніки у бібліотеці Ногайського коледжу(4).

Сканери і апарати для копіювання є у бібліотеках **Мелітопольського, Ногайського і Бердянського** коледжів. Вихід в мережу Інтернет є в усіх бібліотеках об'єднання. **На сайтах усіх коледжів створені сторінки бібліотеки.**

Влітку 2016 року проводились заходи щодо поліпшення матеріально-технічної бази в бібліотеці **Оріхівського коледжу** ТДАТУ. Було проведено капітальний ремонт. В результаті ремонту читальна зала з другого поверху була перенесена на I поверх. Бібліотека стала більш зручною для користувачів, адже тепер і абонемент і читальна зала знаходиться в безпосередній близькості один від одного.

Нажаль, не має позитивних зрушень у бібліотеці **Василівського коледжу**. Бібліотека і сьогодні залишається слабо технічно забезпеченою, всього в бібліотеці один комп'ютер 2005 року випуску, який має дуже низьку потужність, що не дає змоги працювати на ньому. Бібліотека не має програмного забезпечення, принтера, сканера, ксерокса.

Сучасність ставить перед бібліотеками все нові проблеми, вирішувати які можливо за умови успішного оновлення і зміцнення матеріально-технічних ресурсів.

Кадри

Кадрове забезпечення бібліотеки висококваліфікованими спеціалістами є одним із важливих питань. Адже довготривалий успіх будь-якої установи залежить від наявності кваліфікованих працівників у необхідний час і на правильно обраних посадах.

Час підвищує вимоги до бібліотечних спеціалістів, до їх професійної підготовки та кваліфікації, вимагає вміння орієнтуватися у світі новітніх технологій. Назріла необхідність у фахівцях, які добре розуміються на новітніх технологіях, спроможні продукувати оригінальні ідеї.

Працівники об'єднання постійно працюють над підвищенням свого професійного рівня, беруть участь у семінарах, нарадах, практикумах у межах роботи ЗТО СГБ.

Підтримувати належний рівень самоосвіти бібліотекарям об'єднання допомагають фахові періодичні видання: «**Бібліотечна планета**», «**Бібліотечний форум**», «**Шкільна бібліотека**», «**Календар знаменних і пам'ятних дат**», «**Бібліотечна робота**», «**Все для вчителя**» література та професійні сайти.

Завідувачем бібліотеки **Василівського коледжу** розроблені основні напрями роботи та план занять по підвищенню кваліфікації співробітників на 2015-2017р.р. План роботи по підвищенню кваліфікації співробітників включає такі розділи:

- розгляд законодавчої та нормативної бази;
- підвищення комп'ютерної грамотності;
- самоосвіта працівників;
- огляд фахових періодичних видань;
- участь в семінарах;
- обмін досвідом з колегами з інших бібліотек.

Підтримувати належний рівень самоосвіти бібліотекарів допомагають фахові періодичні видання та сайти бібліотек України.

Колектив **Ногайського коледжу** постійно підвищує свій кваліфікаційний рівень, відвідуючи заняття у централізованій бібліотеці м. Приморська, обмінюючись досвідом роботи з працівниками бібліотек Запорізького територіального об'єднання; також шляхом самоосвіти та вивчення досвіду ВНЗ та шкільних бібліотек. Бібліотекарі знаходяться у тісному контакті обласною універсальною науковою бібліотекою ім. О.М. Горького, з краєзнавчим музеєм м. Приморська. В результаті професійного спілкування набуваються нові знання, підвищується професійна компетентність.

Усі бібліотекарі коледжів зазначають у своїх звітах про необхідність у підвищенні кваліфікації.

Кадри бібліотек коледжів станом на 01.01.2017 р.

Бібліотека	Штати	Освіта	
		Вища фахова	Вища не фахова
Мелітопольського коледжу ТДАТУ	2	1	1
Ногайського коледжу ТДАТУ	2	-	2
Бердянського коледжу ТДАТУ	2	-	2
Василівського коледжу ТДАТУ	3 (1+2 працівника на 0.5ст.)	2	1(середня спеціальна)
Оріхівського с.-г. технікуму	2	2	-
Всього	11	5	5/1

Таб.12 Кадри бібліотек

Висновки

Одним із важливих напрямів методичної роботи Головної бібліотеки ЗТО СГБ є розвиток системи підвищення кваліфікації фахівців на основі вдосконалення традиційних і впровадження нових форм і методів навчання, а також надання своєчасної методично-консультативної та практичної допомоги.

Найбільш ефективним залишається удосконалення фахового рівня бібліотекарів об'єднання через консультації, семінари, стажування, практичні заняття та інші форми і методи навчання. Участь в таких заняттях бібліотекарів об'єднання сприяє ефективності та результативності роботи бібліотек, допомагає відповідати зростаючим вимогам сьогодення та потребам користувача.

Проблем та невирішених питань в роботі бібліотек чимало і лише за умови спільної роботи бібліотечних працівників, керівництва навчальних закладів будемо мати змогу підняти рівень бібліотеки як важливої складової у підготовці висококваліфікованих фахівців сучасного рівня.

Проблемними, як і в попередні роки, залишаються питання:

- нестабільність комплектування бібліотечних фондів;
- кадровий потенціал;
- недостатнє ресурсне та технічне забезпечення;
- реклама бібліотек у друкованих виданнях та Інтернет – мережі;
- креативність бібліотечних працівників;
- пошук нових форм роботи.

Завдання Головної бібліотеки залишаються колишні:

- вдосконалювати систему підвищення фахової кваліфікації фахівців ЗТО СГБ;
- інформувати колег про конференції, навчальні семінари і стажування;
- аналізувати, узагальнювати і поширювати досвід роботи бібліотек країни, зарубіжних бібліотек;
- координувати роботу з іншими професійними об'єднаннями;
- виявляти та поширювати інновації;
- розвивати творчу ініціативу бібліотек;
- впроваджувати та використовувати сучасні технології.

Аналітичний огляд склала

зав. сектором науково-методичної роботи

Почепня О. В.

тел: 44-03-31

e-mail: Olgapocerna@gmail.com

